

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2To/11/2019
Identifikačné číslo spisu:	9519100128
Dátum vydania rozhodnutia:	26.05.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Piovartsy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:9519100128.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Piovartsyho a sudcov JUDr. Františka Moznera a JUDr. Petra Paludu na verejnom zasadnutí 26. mája 2020 v trestnej veci obžalovaného Y. J. pre zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a) Tr. zák. a iné o odvolaniach obžalovaného Y. J. a prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 9. septembra 2019, sp. zn. BB-4T/15/2019, takto

rozhodol:

Podľa § 319 Tr. por. odvolania obžalovaného Y. J. a prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky zamietla.

Odôvodnenie

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „prvostupňový súd“, „súd I. stupňa“) z 9. septembra 2019, sp. zn. BB-4T/15/2019, bol obžalovaný Y. J. uznaný za vinného zo zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a) Tr. zák. a z prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Tr. zák. formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. b), písm. d) Tr. zák. (návodca, pomocník), spáchaných na tom skutkovom základe, že

dňa 21. októbra 2013 v nočných hodinách v meste L., lokalita L. R., žiadal J.K., aby do záhradnej chatky s popisným číslom XXXX, hodil ručný granát typu M 52, ktorý Y. J. priniesol so sebou a tento si zadovážil neznámym spôsobom na neznámom mieste a prechovával ho po neznámu dobu, najneskôr do 21. októbra 2013, a to v rozpore s ustanovením § 8 ods. 1 zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraňach a strelive. Následne J.K. poučil, ako má s granátom zaobchádzať, ukázal mu chatku s tým, aby granát hodil v chatke do izby na poschodí. Za túto službu obžalovaný Y. J. sľúbil J.K. finančnú hotovosť 1.000,- € a vybavenie vodičského preukazu. J.K. prišiel 21. októbra 2013 o 00.10 hod. k uvedenej chatke, hodil ručný granát typu M 52 na balkón na poschodí chaty, tento vybuchol a následkom jeho výbuchu došlo k poškodeniu vstupných plastových balkónových dverí, vonkajšej fasády, vonkajšej dlažby, troch vnútorných drevených dverí a náradia nachádzajúceho sa na balkóne chaty, čím poškodenému U. V., nar. XX. W. XXXX, trvale bytom L., T. XXXX/X, vznikla škoda o výške cca 2.200,- €.

Za to mu súd I. stupňa uložil podľa § 295 ods. 1 Tr. zák. s použitím 37 písm. h), písm. m), § 38 ods. 2, ods. 4, § 41 ods. 2 Tr. zák. úhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. obžalovaného zaradil na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. obžalovanému uložil povinnosť nahradiť poškodenému U. V., nar. XX. W. XXXX, trvale bytom L., T. XXXX/X, škodu vo výške 2.200,- €.

Proti tomuto rozsudku včas podali odvolania obžalovaný Y. J. (ďalej len „obžalovaný“) priamo do zápisnice o hlavnom pojednávaní voči výrokom o vine a treste a prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) taktiež priamo do zápisnice z hlavného pojednávania v neprospech obžalovaného voči výrokom o vine a treste s tým, že k výroku o náhrade škody sa vyjadrí v zákonnej lehote.

V písomnom odôvodnení odvolania obžalovaný prostredníctvom obhajcu namietol, že aj napriek čiastočnej zmene skutkovej vety a právneho posúdenia skutku v jeho prospech, sa súd prvého stupňa pri hodnotení dôkazov vykonaných na hlavnom pojednávaní dopustil viacerých pochybností, pretože tieto nevyhodnotil v ich súhrne, ale jednostranne, výlučne v jeho neprospech.

Podľa jeho názoru nemožno pri správnom hodnotení vykonaných dôkazov bez pochybností dospieť k záveru o jeho vine, ako to spravil súd I. stupňa.

Jediným priamym usvedčujúcim dôkazom v danej veci, považovaným za relevantný pre vyslovenie jeho viny, je výpoveď svedka R. V. z prípravného konania, na hlavnom pojednávaní postupom podľa § 263 ods. 4 Tr. por. prečítaná, ktorý mal po jeho inštrukcii hodiť granát na balkón chatky, kde mal spať poškodený.

Tento dôkaz však vo vzťahu k iným dôkazom obsahuje viaceré rozpory, majúce za následok nevierohodnosť svedkovej výpovede.

Tieto rozpory spočívajú v nasledovnom.

Svedok vypovedal, že sa s ním pozná zo sídliska od pätnástich rokov. Jeho sestra, svedkyňa Ž. J., ale na hlavnom pojednávaní vypovedala, že od roku 1994, od piatej triedy základnej školy, býval v rodinnom dome v M. Z tohto dôvodu sa nemohli poznať tak dlho, ako tvrdí svedok.

Svedok tiež vypovedal, že obžalovaný mu mal ako motív uviesť, že u poškodeného mal marihuanu zaistenú počas policajnej razie, za ktorú chcel od poškodeného peniaze, a ten ho bol udať na políciu. Uvedené je však v rozpore s výpoveďou poškodeného Y. V., podľa ktorého síce policajná razia u neho vykonaná bola, ale bez zaistenia omamných látok a v súvislosti s týmito trestne stíhaný nikdy nebol.

Svedok ďalej vypovedal, že mal byť ním inštruovaný, aby granát hodil do chatky cez balkónové dvere, kde poškodený mal mať izbu. Nielen z jeho, ale tiež z výpovede poškodeného však vyplynulo, že už predtým v izbe poškodeného bol a tá balkónové dvere nemá a do ulice, odkiaľ bol granát hodený, situovaná nie je.

Za balkónovými dverami sa nachádza len spojovacia chodba a až následne, najvzdialenejšia z izieb, je izba poškodeného. Túto okolnosť na návšteve v izbe poškodeného musel poznať, čo je v zásadnom rozpore s tým, čo vypovedal svedok V. o inštruovaní z jeho strany.

Svedok V. zároveň vypovedal, že si od poškodeného V. asi pol roka pred výbuchom bral drogu -

extázu.

Namietol, že výpoveď poškodeného Y. V. nemožno označiť za dôkaz podporujúci výpoveď svedka V. v tom, že za útokom mal stáť on. Poškodený na hlavnom pojednávaní vypovedal, že sa mal iba dozvedieť, že za útokom mal byť on, avšak totožnosť oznamovateľa uviesť nevedel. Zároveň vypovedal, že sa s ním asi tri mesiace pred výbuchom pohádal, ale nevedel uviesť o čom. Tiež vypovedal, že ani pred ani po výbuchu ho žiadnym spôsobom nekontaktoval, a akúkoľvek spojitosť s drogovou trestnou činnosťou poprel. Uzavrel, že tento dôkaz nemožno preto považovať za dôkaz svedčiaci o tom, že skutok mal spáchať on.

Z ostatných dôkazov vykonaných na hlavnom pojednávaní nevyplynuli žiadne také skutočnosti, ktoré by podporovali záver o jeho vine, ako to ustálil v napadnutom rozsudku súd I. stupňa.

Nesprávne hodnotenie dôkazov prvostupňovým súdom videl obžalovaný v tom, že za stavu jedného dôkazu proti jednému dôkazu, t. j. keď proti jeho výpovedi stojí len výpoveď svedka V. pri absencii iných priamych či nepriamych dôkazov, súd I. stupňa dospel k záveru o jeho vine a prehliadol už skôr uvedené rozpory vo výpovediach svedka R. V. ako jediného dôkazu svedčiaceho o jeho vine. V prípade tohto svedka ide navyše o kajúcneho svedka, kedy súd takýto dôkaz vo vzťahu k iným okolnostiam a dôkazom musí hodnotiť mimoriadne obozretné.

Podľa obžalovaného vykonaným dokazovaním nebol preukázaný žiaden motív, pre ktorý by mal konať voči poškodenému spôsobom tvrdným v skutkovej vete napadnutého rozsudku a tým sa mu pomstiť. Prvostupňový súd nevenoval žiadnu pozornosť okolnosti vyplývajúcej z výpovede svedka V., že poškodený V. mal pred výbuchom predávať omamné látky, marihuanu a extázu, a on sám bol jedným z jeho zákazníkov. Už táto okolnosť v sebe implikuje bezpečnostné riziko pre poškodeného V., napríklad aj zo strany jeho „zákazníkov“ a nepochybne potenciálne zväčšuje okruh osôb s možným motívom konať proti poškodenému.

Súd sa podľa obžalovaného nezaoberal ani námietkami obhajoby o neprípustnosti dôkazu - výpovede svedka V. z dôvodu jeho nezákonného procesného postavenia svedka a súčasne porušenia ustanovenia § 206 ods. 1 Tr. por., kedy policajné orgány viac ako dva roky disponovali výpoveďou svedka V. (vypočutý 9. mája 2015), ako i skutočnosťou, že skutok sa stal. Nie je dnes možné zistiť, prečo orgány polície nekonali v súlade s § 206 Tr. por. a nevzniesli bez meškania voči nemu obvinenie, ale čakali viac ako dva roky. Takýto postup označil za zásadné porušenie práva na obhajobu, ale súčasne môže tiež nasvedčovať krytiu vlastnej trestnej zodpovednosti a účelovosti výpovede svedka V., čo rozhodne neprispieva k jej vierohodnosti.

V súhrne mal za to, že prvostupňový súd sa pri hodnotení vykonaných dôkazov neriadil dôsledne ustanovením § 2 ods. 12 Tr. por., tieto nehodnotil vo vzájomnej súvislosti, nevysporiadal sa so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie a dospel tak k nesprávnemu záveru o jeho vine. Za daného stavu, z vyššie uvedených dôvodov za jediné zákonné rozhodnutie veci považoval svoje oslobodenie spod obžaloby, pretože nebolo bez pochybností preukázané, že spáchal predmetný skutok.

Navrhol preto, aby najvyšší súd podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. d) Tr. por. napadnutý rozsudok zrušil a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátil súdu I. stupňa na nové konanie a rozhodnutie.

Prokurátor v písomných dôvodoch odvolania ku konštatovaniu prvostupňového súdu v odôvodnení napadnutého rozsudku, že nebola bez akýchkoľvek pochybností preukázaná vedomosť obžalovaného o prítomnosti poškodeného v chatke, namietol, že obžaloba netvrdila, že obžalovaný mal používať vlastný mobilný telefón. Ak však súd veril pravdivosti svedka V., potom mal veriť celej jeho výpovedi, najmä v časti, kde uvádza, že obžalovaný mal vykonať telefonický hovor, po ktorom mal svedkovi povedať, že Y. V. sa nachádza v dome, čo bola aj skutočne pravda. Pokiaľ ide o motív konania obžalovaného, uviedol, že obžalovaný bol síce prvýkrát vypočutý až 15. januára 2014, ale poškodený Y. V. bol vo veci gastrolístkov vypočutý ešte pred spáchaním skutku kladeného obžalovanému za vinu. Je pravdou, že

prokuratúre sa nepodarilo preukázať, že sestra obžalovaného alebo obžalovaný mali prístup do policajného spisu. Prokurátor vychádzal len z tvrdenia poškodeného, ktorému to mala svedkyňa uviesť, teda, že ona má vedomosť o jeho výpovedi vo vzťahu k obžalovanému, hoci to svedkyňa na hlavnom pojednávaní poprela. Takýto motív konania obžalovaného uviedol aj samotný poškodený a vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že by sa poškodený aktívne podieľal na predaji omamných a psychotropných látok. Z výpovede svedka vyplynulo, že pri domovej prehliadke bola Y. V. zaistená aj krabica s obsahom bielej látky, ale neskôr bolo preukázané, že sa jednalo o výživové doplnky používané pri cvičení. Zároveň vyslovil názor, že hoci k usmrteniu žiadnej osoby v konečnom dôsledku nedošlo, skutok bol dokonaný momentom, keď si obžalovaný objednal vraždu poškodeného Y. V., súčasne sľúbil R. V. za vykonanie vraždy odmenu a zabezpečil mu na uvedený účel granát. Nebol mu zrejmný ani dôvod, pre ktorý súd prvého stupňa považoval za nelogické a problematické konanie obžalovaného právne posúdiť inak ako konanie vykonávateľa činu. Upriamil pozornosť na to, že vo vzťahu k R. V. bola zabezpečená iná dôkazná situácia, pretože tento sa k spáchaniu skutku dobrovoľne priznal a uviedol, že v končnom dôsledku nemal v úmysle nikoho zabiť a obžalovanému vykonanie skutku sľúbil len preto, že sa ho bál, a z toho dôvodu nehodil granát cez balkón do domu, ako to od neho žiadal obžalovaný, ale len na balkón, aby došlo iba k poškodeniu domu, čoho si bol vedomý a k čomu sa aj priznal. Prokurátor a neskôr aj súd tejto verzii svedka uverili aj preto, že nebolo dokázané, že svedok mal z minulosti skúsenosti s použitím a devastačnými účinkami obranného granátu a že by ho mohol rozoznať od iného typu granátu. Naproti tomu zo strany obžalovaného sa jednalo o úplne iné konanie, nakoľko konal s vopred uvážanou pohnútkou, keď mal svedkovi povedať, že je potrebné poškodeného zabiť, sľúbil mu za to odmenu, výslovne mu kázal, aby granát hodil cez balkón do domu poškodeného, a teda je zjavné, že obžalovaný konal v úmysle poškodeného Y. V. dať zavraždiť.

Z týchto dôvodov navrhol, aby najvyšší súd postupoval podľa § 321 ods. 1 písm. d) Tr. por., napadnutý rozsudok zrušil a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátil súdu I. stupňa, aby ju znovu prejednal a rozhodol s vyslovením právneho názoru, že konanie obžalovaného Y. J. je potrebné právne kvalifikovať aj ako obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. e) Tr. zák. s poukazom na § 140 písm. c) Tr. zák. spáchaného formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. c), písm. d) Tr. zák.

K odvolaniu prokurátora sa písomným podaním obžalovaný vyjadril tak, že odvolanie odôvodnené prostredníctvom obhajcu doplnil nasledovne.

Využitie práva na odopretie vypovedať svedkom V. s odvolaním sa na právoplatné odsúdenie za totožný skutok, spočívajúci v podstate v hodení granátu na balkón záhradnej chatky, nebolo možné bez ďalšieho prvostupňovým súdom akceptovať

a ani svedkovu výpoveď z prípravného konania na hlavnom pojednávaní prečítať. Citujúc znenie § 130 ods. 2 Tr. por., vyslovil, že ak svedkovi a jemu blízkej osobe nehrozí reálne nebezpečenstvo trestného stíhania, nemôže sa zbaviť procesne vymožitelnej povinnosti vypovedať. Ak sa svedok v prípravnom konaní po riadnom poučení podľa § 130 Tr. por. výslovne vyjadrí, že vypovedať chce a tak aj vykoná, potom ani v priebehu ďalšieho konania nemôže pociťovať obavu z hrozby trestného stíhania v rozsahu už vykonanej výpovede. Rovnako, vzhľadom na zásadu „ne bis in idem“, sa nemôže svedok v rozsahu už vykonanej výpovede obávať trestného stíhania pre skutok, za ktorý bol už právoplatne odsúdený. Skutočnosť, že svedkovi V. v rozsahu už vykonanej výpovede privodenie si trestného stíhania nehrozilo, je zjavná aj z toho, že samotným prečítaním jeho skoršej výpovede z prípravného konania by musel nastať následok čo i len hrozby trestného stíhania, avšak tento nenastal a z dôvodu zásady „ne bis in idem“ ani nastať nemohol. Pokiaľ prečítaním obsahu výpovede z prípravného konania podľa § 263 ods. 4 Tr. por. nemôže (resp. ex ante nemohol) nastať pre svedka R. V. následok privodenia (čo i len hrozby) trestného stíhania sebe alebo osobe blízkej, nemôže ani ústna a bezprostredná výpoveď tohto svedka v rozsahu výpovede z prípravného konania privodiť trestné stíhanie danej osobe. Narušenie zásady bezprostrednosti a ústnosti má byť len výnimočné, nakoľko čítanie výpovede neumožňuje súdu vytvoriť si celkový obraz o vierohodnosti daného svedka, čo platí o to viac v situácii jediného priameho svedka.

V tomto význame je zrejmé, že požiadavka na vyslovenie nezákonnosti postupu umožňujúceho svedkovi R. V. odmietnuť vypovedať podľa 130 ods. 2 Tr. por. má logický a zákonný podklad, je ňou garantované právo na spravodlivý proces, nie je samoúčelná a nesleduje nelegitímny cieľ. Legitímnosť na bezprostredný výsluch svedka R. V. v konaní pred súdom spočíva tak v možnosti súdu vytvoriť si priamym vnímaním jeho výpovede spoľahlivý obraz o jej vierohodnosti alebo nevierohodnosti, ako aj v možnosti obžalovaného spochybniť tvrdenia svedka kladením otázok, prípadne nadväznými dôkaznými úkonmi, predovšetkým konfrontáciou.

Požiadavka na ústny a bezprostredný výsluch je o to viac podstatná, keď výpoveď svedka R. V. môže byť označená za rozhodujúci dôkaz. Na podporu svojich úvah poukázal aj na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Dieter Wanner proti Nemecku z 22. novembra 2018, sťažnosť č. 26892/12. Podľa tohto rozhodnutia právo nevypovedať a neusvedčovať seba samého ležia v srdci predstáv o spravodlivom procese, úzko súvisia s prezumpciou neviny podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorého ochrana končí momentom uznania obvineného za vinného zo spáchania trestného činu. Účinný výkon spravodlivosti vyžaduje aby takýto svedkovia, ako každý iný svedok, ktorý nemá právo odmietnuť vypovedať, konali v súlade so svojou občianskou povinnosťou pravdivo vypovedať podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku.

Obžalovaný preto navrhol, aby odvolací súd podľa § 321 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) a písm. e) Tr. por. napadnutý rozsudok zrušil a vec podľa § 321 ods. 1 Tr. por. vrátil súdu I. stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Prokurátor sa k odvolaniu obžalovaného nevyjadril a žiadnym spôsobom nereagoval ani na vyjadrenie obžalovaného k jeho odvolaniu.

Najvyšší súd na podklade podaných odvolaní, zistiac, že v posudzovanej veci postup podľa § 316 ods. 1 Tr. por. do úvahy neprichádza, v súlade s § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov prvostupňového rozsudku, proti ktorým odvolatelia podali odvolania, ako aj správnosť postupu, ktoré im predchádzalo, na chyby, ktoré neboli odvolaniami vytýkané, prihliadajúc len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., a zistil, že odvolania obžalovaného a prokurátora nie sú dôvodné.

Z obsahu odvolania obžalovaného vyplýva, že v prvej časti ním v podstate namieta nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov výlučne v jeho neprospech (v rozpore s § 2 ods. 12 Tr. por.), nevysporiadanie sa s rozpormi vo výpovedi jediného priameho svedka R. V., ktorá podľa jeho názoru nie je v súlade s výpoveďou poškodeného Y. V., ako aj dispozičným riešením horného poschodia nehnuteľnosti poškodeného U.Í. V. Zároveň namieta aj tvrdenie súdu I. stupňa obsiahnuté v napadnutom rozsudku, že výpoveď svedka R. V. je podporená výpoveďou poškodeného Y. V..

V druhej časti podaného odvolania obžalovaný namieta nezákonnosť dôkazu - výpovede svedka R. V. v procesnom postavení svedka a nezákonnosť postupu polície, ktorá v rozpore s § 206 ods. 1 Tr. por. napriek tomu, že dva roky disponovala výpoveďou svedka R. V., nevzniesla voči nemu bez meškania obvinenie, čím zásadným spôsobom porušila jeho právo na obhajobu. Zároveň opätovne, tak ako už v prvej časti odvolania namietol nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov.

Napokon, z vyjadrenia obžalovaného k odvolaniu prokurátora je zrejmé, že namieta postup prvostupňového súdu po odmietnutí svedka R. V. na hlavnom pojednávaní vypovedať, čítaním svedkovej výpovede z prípravného konania.

K prvej časti odvolacích námietok obžalovaného Y. J. najvyšší súd uvádza, že prvostupňový súd na podklade zákonným spôsobom vykonaného dokazovania dospel vo svojich úvahách k správne mu záveru a správne uveril výpovedi priameho svedka R. V., že to bol práve obžalovaný, ktorý ho v kritickom čase oslovil s požiadavkou na stretnutie, pri ktorom mu na mieste činu oznámil dôvod ich stretnutia, odovzdal mu granát, poučil ho o manipuláciu s ním a uviedol mu dôvod, pre ktorý ho mal hodiť do ním určeného

objektu, a sľúbil mu aj druh a výšku odmeny, ktorú mal za splnenie pokynov od neho dostať.

Najvyšší súd tak, ako aj súd I. stupňa nemal dôvod obsah tohto dôkazu považovať za nepravdivý, pretože vykonaným dokazovaním nebola preukázaná žiadna pohnútko, pre ktorú si mal svedok V. svoju usvedčujúcu výpoveď vymyslieť a pritom konať z vlastnej iniciatívy alebo z iniciatívy niekoho iného. Svedok okrem podrobného opisu skutku a okolností predchádzajúcich jeho spáchaniu tiež vysvetlil, odkedy sa s obžalovaným pozná, a nič na tom nemení ani výpoveď svedkyne Ž. J., sestry obžalovaného, na ktorú v dôvodoch odvolania obžalovaný upriamil pozornosť. Nie je pritom podstatné, od koľkých rokov sa svedok s obžalovaným pozná. Podstatné je však to, že sa pred spáchaním skutku poznali už dávnejšie, pretože ani obžalovaný ani svedkyňa nepopreli tvrdenie svedka V., že sa poznajú od detstva zo sídliska. Svedok zároveň vysvetlil nielen okolnosti predchádzajúce skutku, ale tiež aj dôvod, pre ktorý požiadavku obžalovaného neodmietol, a z akého dôvodu jeho konanie neoznámil na políciu skôr, ako aj dôvod, pre ktorý tak spravil až následne, v čase, keď už bol vo výkone trestu odňatia slobody. Zároveň svedok vypovedal, že obžalovanému nosil kradnuté veci, a preto bol aj u neho v M. pred rodinným domom. Na svojich tvrdeniach svedok zotrval aj pri konfrontácii s obžalovaným, tvrdiacim, len to, že celé je to nezmysel a svedka R. V. nepozná. Na pravdivosť výpovede svedka V. navyše nasvedčuje aj skutočnosť, že po jeho priznaní a splnení zákonných podmienok Okresný súd Bratislava III rozsudkom zo 16. mája 2019, sp. zn. 3T/34/2019, právoplatným v ten istý deň, schválil dohodu o vine a treste uzatvorenú medzi R. V. a prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, ktorým bol menovaný uznaný vinným zo zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a) Tr. zák. a prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Tr. zák. v podstate na rovnakom skutkovom základe, z ktorého vyplýva, že svedok skutok spáchal po tom, ako bol oslovený obžalovaným Y. J., a bol mu za to uložený o.i. aj súhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere tri roky.

Ani u svedka Y. V. najvyšší súd nezistil dôvod, pre ktorý by za páchatel'a skutku nepravdivo označil obžalovaného. Svedok jednoznačne potvrdil, že s R. V. žiaden problém nemal. Hneď po výbuchu ho napadlo, že útok smeroval od obžalovaného, a vysvetlil aj dôvod, pre ktorý by tak mal obžalovaný konať. Ten spočíval v jeho výpovedi na políciu, ktorou obžalovaného usvedčoval z trestnej činnosti súvisiacej s gastrolistkami. V súlade s jeho výpoveďou sú aj na hlavnom pojednávaní vykonané listinné dôkazy, a to obsah vyšetrovacieho spisu OO PZ Senec, ČVS: ORP-399/SC-SC-2013, dokazujúci pravdivosť tvrdenia svedka V., že 12. júna 2013, t. j. pred spáchaním skutku vypovedal v neprospech obžalovaného vo veci nepravých gastrolistkov.

Najvyšší súd pri nezistení žiadnych dôvodov, pre ktoré by mali skôr uvedení svedkovia vypovedať v neprospech obžalovaného, a tieto neuviedol v priebehu trestného stíhania ani samotný obžalovaný, tvrdiaci len to, že svedka V. nepozná a celé je to nezmysel, nemá dôvod pochybovať o pravdivosti týchto usvedčujúcich dôkazov, a to ani na podklade prehlásenia otca svedka R. V., Y. V., ktoré na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu predložil obhajca obžalovaného a obsahom ktorého je tvrdenie, že v kritickom čase svedok už v byte v L., na L. ulici nebýval, pretože v auguste 2013 z bytu natrvalo odišiel.

Pri nezistených dôvodoch, pre ktoré by mal svedok V. vypovedať o účasti obžalovaného na skutku nepravdivé skutočnosti, najvyšší súd nemal dôvod pochybovať ani o pohnútkach konania obžalovaného a že pri rozhovore so svedkom pred spáchaním skutku použil slová týkajúce sa drog, rovnako tak, ako svedkovi hovoril o hodení granátu do izby Y. V. napriek tomu, že mal vedomosť, že jeho izba balkón nemá a jeho slová nie sú reálne. Ako už v odôvodnení rozsudku prvostupňový súd konštatoval, motívom konania obžalovaného mohli byť gastrolistky, vo veci ktorých svedok Y. V. vypovedal pred spáchaním skutku v neprospech obžalovaného, a tým ho inak povedané, udal, ale mohli ním byť aj drogy, o ktorých hovoril svedkovi.

Z obsahu spisu totiž vyplýva, že tieto látky obžalovanému nemali byť cudzie, o čom svedčí dôvodné podozrenie vedúce k trestnému stíhaniu obžalovaného v inej trestnej veci pre obzvlášť závažný zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov a obchodovanie s nimi

formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. e) Tr. zák. Obžalovaný však pravú príčinu svojho konania svedkovi povedať ani nemusel a pokiaľ svedkovi povedal o jeho udaní Y. V. na políciu, tomu potom zodpovedá už skôr konštatovaná výpoveď Y. V. na políciu vo veci gastrolístkov.

K procesnému postaveniu svedka R. V. najvyšší súd uvádza, že z obsahu predloženého spisu vyplýva, že trestné stíhanie vo veci pre zločin všeobecného ohrozenia podľa § 284 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Tr. zák., zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a) Tr. zák. a prečin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Tr. zák. bolo začaté uznesením OR PZ v Senci, oddelenie všeobecnej kriminality 21. októbra 2013, ČVS: ORP-553/OVK-SC-2013. Po prerušení trestného stíhania (uznesením KR PZ v Bratislave, oddelenie kriminálnej polície z 21. marca 2014, ČVS: KRP-33/OVK-BA-2013) a pokračovaní v ňom (uznesenie tej istej súčasti policajného zboru z 28. januára 2016, sp. zn. ČVS: KRP-33/OVK-BA-2013) vyšetrovateľ uznesením z 18. apríla 2016, sp. zn. ČVS: KRP-33/OVK-BA-2013, vzniesol obvinenie R. V. pre zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a) Tr. zák. a prečin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Tr. zák. spáchaný na tom skutkovom základe, že

R. V. dňa 21. októbra 2013 v čase o 00.10 hod., v obci L., lokalita L. R., ponad oplotenie záhradnej chatky s popisným číslom XXXX, prehodil ručný granát typu M 52 P3, ktorý vybuchol na balkóne na druhom poschodí chaty, následkom čoho prišlo k poškodeniu vstupných plastových balkónových dverí, vonkajšej fasády, vonkajšej dlažby, troch vnútorných drevených dverí a náradia nachádzajúceho sa na balkóne chaty, čím poškodenému U. V., nar. XX. W. XXXX, trvale bytom L., T. XXXX/X, vznikla škoda o výške cca 2.200,- €.

Uznesením vyšetrovateľa z 1. augusta 2017, sp. zn. ČVS: KRP-33/OVK-BA-2013, bolo vznesené obvinenie aj Y. J. za zločin ublíženia na zdraví v štádiu prípravy podľa § 13 ods. 1 k § 155 ods. 1 Tr. zák., nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a) Tr. zák. a prečin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Tr. zák. spáchané na tom skutkom základe, že

Y. J. dňa 21. októbra 2013 v čase o 00.10 hod. v obci L., lokalita L. R., oslovil obvineného R. V., aby pre neho vykonal robotu, pričom od menovaného žiadal, aby do záhradnej chatky s popisným číslom XXXX, hodil ručný granát typu M 52 P3, ktorý Y. J. priniesol so sebou, následne obvineného R. V. poučil, ako má s granátom zaobchádzať, ukázal mu chatku, do ktorej má granát hodiť a menovanému prízvukoval, aby granát hodil v chatke na poschodí, v ktorej sa v tom čase mala podľa vyjadrenia Y. J. nachádzať osoba Y. V., nar. XX. I. XXXX, bytom L., T. X, za uvedenú službu Y. J. R. V. finančnú hotovosť 1.000,- €, na základe čoho R. V. prišiel k uvedenej chatke, avšak podľa vlastného uváženia hodil ručný granát M 52 P3 na balkón na poschodí chaty, aby nedošlo k poškodeniu zdravia Y. V., následkom výbuchu došlo k poškodeniu vstupných plastových balkónových dverí, vonkajšej fasády, vonkajšej dlažby, troch vnútorných drevených dverí a náradia nachádzajúceho sa na balkóne chaty, čím poškodenému U. V., nar. XX. W. XXXX, trvale bytom L., T. XXXX/X, vznikla škoda o výške cca 2.200,- €.

Následne vyšetrovateľ 9. mája 2018, ČVS: KRP-25/1-VYS-BA-2018, prokurátorovi Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a obidvom obvineným oznámil zmenu právnej kvalifikácie s tým, že konanie právne posúdené skôr uvedeným spôsobom bude potrebné vo vzťahu k Y. J. v ďalšom konaní právne kvalifikovať ako obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. e) Tr. zák. spáchaný formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. c) Tr. zák. s poukazom na § 140 písm. c) Tr. zák., zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a) Tr. zák. a prečin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Tr. zák.

Napokon, uznesením vyšetrovateľa z 22. júna 2018, ČVS: KRP-25/1-VYS-BA-2018, bol obvinený R. V. podľa § 21 ods. 1 Tr. por. (per analogiam) vylúčený zo spoločného konania s trestnou vecou obvineného Y. J. s tým, že vylúčená trestná vec bude vedená na KR PZ v Bratislave, odbor kriminálnej polície pod sp. zn. ČVS: KRP-119/1-VYS-BA-2018 s odôvodením, že obvinený Y. J. sa ku skutku

nepriznal, uviedol, že s týmto nemá nič spoločné, a obvinený R. V. sa ku skutku priznal, tento oľutoval a po poučení podľa § 232 Tr. por. súhlasil s konaním o dohode o vine a treste, čím sa po vylúčení skutku urýchlil prípravné konanie.

Nadväzne na to bol R. V. v ďalšom konaní vypočutý (12. septembra 2018) v procesnom postavení svedka a rozsudkom Okresného súdu Bratislava III zo 16. mája 2019, sp. zn. 3T/34/2019, právoplatným v ten istý deň, bola podľa § 334 ods. 4 Tr. por. schválená dohoda o vine a treste uzatvorená medzi prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a obvineným R. V., na základe ktorej bol tento uznaný za vinného zo zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a) Tr. zák. a z prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Tr. zák. a podľa § 295 ods. 1 Tr. zák. s prihliadnutím na § 36 písm. l) Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák. za použitia § 42 ods. 1 Tr. zák. mu bol uložený o. i. aj súhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere tri roky.

Na podklade týchto skutočností najvyšší súd konštatuje, že neskoršie procesné postavenie svedka R. V. bolo v súlade so zákonom.

Z odôvodnenia uznesenia o vznesení obvinenia Y.I. J.I. z 1. augusta 2017, ČVS: KRP-33/OVK-BA-2013, možno zistiť, že operatívno - pátracou činnosťou bola získaná informácia, že skutok mala vykonať osoba R. V., ktorý pri vyťžení 9. mája 2015 uviedol, že ručný granát hodil na balkón predmetného domu on na príkaz Y. J..

Zodpovedá tak stavu veci, že policajné orgány viac ako dva roky disponovali výpoveďou svedka R. V., ako i skutočnosťou, že predmetný výbuch sa stal.

Nemožno však súhlasiť s tým, že vznesením obvinenia obžalovanému až 1. augusta 2017 bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu. Najvyšší súd pri vyslovení tohto záveru mal na zreteli, že obžalovaný Y. J. už od vznesenia obvinenia mal obhajcu, ktorý v prípravnom konaní, ako aj na hlavnom pojednávaní bol prítomný pri vykonaní všetkých dôkazov významných pre posúdenie skutočností uvedených v § 119 Tr. por. a obhajoba svoje práva aj aktívne využívala. Pokiaľ obžalovaný vyslovil vôľu absolvovať vyšetrovanie na polygrafe, tzv. detektore lži, najvyšší súd v súlade s ustálenou judikatúrou konštatuje, že výsledky takéhoto vyšetrovania nemožno v trestnom konaní použiť ako dôkaz, pretože podstatou takéhoto vyšetrovania je výsluch obvineného ku skutočnostiam, ktoré sa týkajú trestného činu. V trestnom konaní však možno použiť len tie poznatky, ktoré obvinený poskytol v súlade s § 121 a nasl. Tr. por., čo v prípade jeho vyšetrovania (výsluchu) na detektore lži nie je splnené.

K odvolacím námietkam prokurátora, podstatou ktorých je jeho nesúhlas s vypustením právneho posúdenia konania obžalovaného ako obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. e) Tr. zák. s poukazom na § 140 písm. c) Tr. zák. spáchaného formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. c), písm. d) Tr. zák., najvyšší súd konštatuje, že tak, ako už súd I. stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku v súlade so znením zákona vysvetlil, zákonné znaky tohto trestného činu možno naplniť (objektívna stránka) len usmrtením človeka, čo sa v posudzovanom prípade nestalo.

Vykonaným dokazovaním bolo naproti tomu preukázané, že obžalovaný, minimálne zo svojej jednej návštevy izby poškodeného pred spáchaním skutku v predmetnej nehnuteľnosti, mal vedomosť o tom, že táto izba balkón nemá, t. j. že balkónové dvere nie sú jej súčasťou, v skutočnosti sa nachádza na vzdialenejšom konci chodby vedúcej k balkónovým dverám a že do jej vnútra granát hodiť nie je možné.

Navyše, zo žiadnej z výpovedí svedka R. V. nevyplýva, že obžalovaný mu povedal, že Y. V. je potrebné zabiť, ako to v podanom odvolaní uvádza nesprávne prokurátor.

Vykonaným dokazovaním sa spoľahlivo nepodarilo preukázať ani vedomosť obžalovaného o prítomnosti Y. V. v predmetnej nehnuteľnosti. Je síce pravdou, že svedok V. vypovedal, že krátko pred skutkom obžalovaný telefonoval, ale z jeho výpovede z prípravného konania, ktorá bola na hlavnom pojednávaní

prečítaná, zároveň vyplýva, že s kým a o čom obžalovaný telefonoval, nevedel povedať, pretože to nepočul. Na podklade toho nemožno preto s istotou vysloviť záver, že obžalovaný sa z telefonátu, ktorý mal vykonať krátko pred spáchaním skutku, dozvedel o prítomnosti Y. V. v predmetnej nehnuteľnosti len preto, že po jeho vykonaní svedkovi povedal, že tento je doma, a preto, že v skutočnosti doma aj bol. Inak povedané to, že po skončení telefonátu obžalovaný svedkovi V. povedal, že Y. V. je doma, spoľahlivo ešte nedokazuje, že jeho predmetom mala byť informácia o prítomnosti Y. V. v danej nehnuteľnosti.

Takýto záver navyše nie je možné spraviť aj z toho dôvodu, že objektívnym spôsobom, na ktorý poukázal prvostupňový súd v odôvodnení napadnutého rozsudku bolo preukázané, že zo žiadneho z mobilných telefónov obžalovaného nebolo v kritickom čase volané.

Pre spoľahlivé zodpovedanie tejto, pre posúdenie konania obžalovaného významnej otázky, sa preto nemožno uspokojiť len s domnienkou, ktorú v podanom odvolaní vyslovil prokurátor, že obžalovaný mohol telefonický hovor uskutočniť aj z iného mobilného telefónu. Napokon, ani samotné uskutočnenie takého hovoru by bez ďalšieho, t. j. zaznamenania jeho obsahu, samo osebe nepostačovalo pre vyslovenie spoľahlivého záveru o vedomosti obžalovaného, že Y. V. bol v kritickom čase skutku doma.

Najvyšší súd navyše na verejnom zasadnutí vykonal aj ďalšie dokazovanie oboznámením listinných dôkazov, ktoré viedli k obvineniu obžalovaného a svedka R. V., z ktorého vyplýva, že úmysel obžalovaného nesmeroval k usmrteniu svedka Y. V., ale len k jeho zastrášeniu a s tým súvisiacemu poškodeniu danej nehnuteľnosti.

K obsahu písomného vyjadrenia obžalovaného k odvolaniu prokurátora najvyšší súd, vychádzajúc z rozhodnutia ESLP vo veci Dieter Wanner proti Nemecku z 22. novembra 2018, č. 26892, na ktoré obžalovaný argumentačne poukázal, konštatuje, že súd v ňom vyslovil, že právo odmietnuť vypovedať (čl. 6 Dohovoru) nepriznáva bývalým obvineným, právoplatne uznaným vinnými ohľadom svedeckej výpovede o skutku, pre ktorý boli odsúdení, a súd nezistil ad hoc ani nepriame nebezpečenstvo, že by mohli byť stíhaní pre iné trestné činy spáchané so spolupáchateľmi, a ak nič nenasvedčovalo tomu, že by boli zapojení aj do spáchania ďalších trestných činov.

V danej veci však z obsahu spisu vyplýva, že R. V. sa mal v minulosti živiť aj páchaním majetkovej trestnej činnosti a veci z nej pochádzajúce mal nosiť na odkúpenie obžalovanému a k tejto nezákonnej činnosti odmietol vypovedať. Z uvedeného dôvodu preto nie je vylúčené, že obsahom svojej výpovede na hlavnom pojednávaní a zodpovedaním otázok na ňu sa viažucich by si svedok V. mohol privodiť trestné stíhanie pre iné trestné činy.

Možno preto vysloviť, že rozhodnutie ESLP, na ktoré sa vo svojom vyjadrení k odvolaniu prokurátora obžalovaný odvoláva, svedkovi R. V. umožňovalo odmietnuť vypovedať na hlavnom pojednávaní prvostupňového súdu, ktorý následne v súlade so zákonom svedkovu výpoveď z prípravného konania vykonanú kontradiktórnym spôsobom v prítomnosti obhajcu obžalovaného prečítal a k takémuto postupu zaujal kladné stanovisko aj obhajca obžalovaného.

So zreteľom na okolnosti, za ktorých svedok R. V. na hlavnom pojednávaní odmietol vypovedať, však najvyšší súd upriamuje pozornosť aj na judikát najvyššieho súdu R 14/2012, riešiaci posudzovanú otázku tak, že predchádzajúcu výpoveď svedka, ktorý bol skôr obvinený, možno prečítať na hlavnom pojednávaní podľa § 263 ods. 4 Tr. por. (tak ako postupoval prvostupňový súd) za podmienky, že svedok bol pred výsluchom, ktorého sa zápisnica týka, o svojom práve odoprieť výpoveď riadne poučený a výslovne vyhlásil, že toto právo nevyužíva, a ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam Trestného poriadku. Právo svedka odoprieť výpoveď, ak by svojou výpoveďou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania sebe alebo osobám uvedeným v § 130 ods. 2 veta prvá Tr. por., je dôsledkom ústavnej ochrany a táto má prednosť pred dosiahnutím účelu trestného stíhania (§ 1 Tr. por.), a to aj vtedy, ak by v dôsledku jej uplatnenia dokazovanie v konkrétnej veci trpelo tzv. dôkaznou núdzou.

Správne a v súlade so zákonom postupoval za daného stavu súd I. stupňa, keď konanie obžalovaného oproti podanej obžalobe právne posúdil ako zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a) Tr. zák. a prečin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Tr. zák. formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. b), písm. d) Tr. zák. (návodca, pomocník), pretože bez povolenia zadovážil a prechovával a inému (R. V.) zadovážil hromadnú účinnú zbraň a naviedol iného a súčasne poskytol inému pomoc (svedkovi R. V.) zadovážením prostriedkov, aby poškodil cudziu vec a spôsobil malú škodu na cudzom majetku.

Zákonom zodpovedajúce sú aj ďalšie výroky napadnutého rozsudku o treste a náhrade škody, ktoré prvostupňový súd podrobne odôvodnil spôsobom zodpovedajúcim požiadavkám vyjadreným v § 168 ods. 1 Tr. por., s ktorými sa najvyšší súd stotožnil.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.